

MANIFEST

Per una revolució tradicional cap a una

Senyores i senyors, a continuació faré el possible i l'impossible per parlar-los tant clarament com pugui del que ignoro. És a dir, del futur, de la tradició i de *La Sobregaia companyia*. I al final, si és que hi arribo, els hauria d'haver fet veure tres coses: Una, que el futur és una de les idees més antigues de la humanitat. Dues, que la tradició i la modernitat sempre es tocan perquè són els dos extrems de la mateixa corda i que per més que la tallis, els trossos, sempre seguiran tenint dos caps. I tres, que *La Sobregaia Companyia* que avui es presenta solemnement en societat, neix amb la ferma voluntat de fer-se càrrec de la motxilla de la cultura catalana, però sobretot vol advertir que, de cara al bon caminar i a l'arribar ben lluny, és més aconsellable mirar d'anar lleugers que no pas massa carregats; i que si se n'hagués de dur, de pes, sempre seria millor dur-lo a l'esquena que no pas a la consciència.

Començo.

1 – Que el futur és molt antic ho sap tothom perquè, el futur, ha existit sempre. Els astròlegs àrabs el llegien a les estrelles, els Xamans asteques a les entranyes de les bestioles i el grecs no donaven un pas sense haver-ho consultat abans amb l'Oracle. Tenien un Déu, el Destí, només per aquest menester, i personatges com el vell Tirèsies, qui tot i la seva ceguesa era capaç de veure l'esdevenidor. Vaja, s'entén que qui fos prou atrevit, o prou boig, per aventurar-se a predir el futur dels altres amb més o menys encert, aconseguiria sempre un lloc privilegiat a la comunitat perquè, el futur, interessa absolutament a tothom. La passió per ataüllar-ne el final, per veure-li la cara a la mort, és una curiositat lligada al més primitiu instint de supervivència. Per això ens fascina endevinar-lo dins d'una bola de vidre, o en un grapat d'ossos de conill escampats sobre la taula o en les combinacions aleatòries d'un joc de cartes; ens fascina per això i per ser absolutament inabastable, invisible, i res millor per a ser imaginat que les coses invisibles. Sabem que la mort és l'únic final possible, el final dels finals, però alimentem el dubte raonable de poder-nos-en escapar per alguna porta secreta que puguem trobar al llarg del camí, i molts creuen que l'existència de la porta que burla la mort depèn del que s'esforcin en buscar-la.

En fi, senyors, que pel futur no cal patir, que vindrà de totes maneres i, encara que el nostre futur ja no és el que era, el desig de temps millors continuarà fent funcionar la gent del país com ho ha

fet sempre, amb la il·lusió i la certesa que en el futur, els catalans, ho tindrem tot pagat, com Déu mana.

2 – D'altra banda ningú no ignora que no hi ha res més avantguardista que una bona vella tradició repintada amb els colors de la temporada. Les modes tornen, diuen. Al 1909, per exemple (fa cent anys de rellotge) un poeta italià va fundar el Futurisme, inspirat en l'eufòria social que els avenços tecnològics del moment havien escampat per tota Europa. L'arribada dels automòbils, els trens, els avions i l'electricitat havien creat una tal il·lusió de benestar i de progrés que havien fet creure a les classes treballadores que era el moment de florir, d'esclatar, de prendre la paraula, de passar a l'acció. El manifest Futurista de Tommaso Marinetti convidava a la gent a agafar pics i pales i martells i demolir les velles i rígides estructures culturals que no els permetien d'entrar al pati de les belles arts. La intenció de Marinetti era clarament metafòrica, és evident, però no va faltar qui s'ho prengué al peu de la lletra i es posés a trinxar el mobiliari urbà i les estàtues públiques. El poeta proclamava que els museus eren cementiris d'art i exigia que l'art tornés als carrers. Reivindicava la velocitat, exaltava els moviments agressius, l'insomni, el salt mortal i el cop de puny. Afirmava que el bram del motor d'un cotxe de carreres era més bonic que la Victòria de Samotràcia i proposava que a partir d'ara la poesia havia de ser concebuda com un assalt violent contra les forces desconegudes, per doblegar-les. Aquest esperit revolucionari de Marinetti va caure en bones mans i aviat molts com ell van començar a publicar manifestos i fundar nous moviments. Als futuristes els van seguir els dadaïstes, els cubistes, els creacionistes, els surrealistes o els existencialistes, per citar-ne només alguns, però tots, tots, començaven declarant la seva ruptura amb la tradició; tots volien negar i destruir el passat en favor d'un present nou i canviant. Així fou com en pocs anys es produïren una successió de ruptures que van acabar per construir, paradoxalment, una nova tradició: la tradició de la ruptura, la tradició de trencar amb la tradició.

Cent anys de rellotge després, avui, les noves generacions de poetes catalans reproduïxen fidelment l'actitud eufòrica i incendiària d'aquells avantguardistes europeus del 1909, demostrant que les modes tornen i tancant un altre cop el cercle de la renovació generacional, de la modernitat i la tradició, com no podia ser d'altra manera. És una lliçó de vida que no té res a veure amb l'art ni amb

POSTFUTURISTA*

nova Vita Nuova

Poema de Damià Huguet

del poemari "ofici de sords" (1975)

renulls d'acarigol fartien olls.
xecacs; bratien siunyats tacots
i cap refunissat nestuf cliclava.
runien cellaguts, de cast catoll,
que refunaven ceriguts elgots
damunt l'escatzia que cenyament bescava.

furgien fatagalls, tots plens d'espoll:
al cluny, una isca de verrut ticava.

DAMIÀ HUGUET,
poeta, pintor i campaner de Campos

Traducció de Tomàs Arias

al català continental

albirons de femelló rectaven arcs.
tangents; brufaven l'ensecat canís
que un drop de marfenó filat gairava.
colçaven l'estradar de gorp ferrenc,
que tramuntant ensilats carcolls
damunt del debastall eixutat llescaven.

trenyien cadellats, tots plens d'espoll:
al clost, un oltre de junça clovava

Del poemari "Odi sobre tela" (2009)

els artistes. Els joves tenen la força, els vells el coneixement. Els uns s'alimenten els altres i la vida continua.

3—Quant a l'origen dels companys sobregais que aquí es presenten direm que *La Sobregaya Companyia dels Set Trobadors* fou creada l'any 1323 a Tolosa de Llenguadoc amb el propòsit de mantenir viva la poesia trobadoresca. Per això s'encarregaren d'organitzar un concurs de poesia anual: els Jocs Florals, a on s'hi acceptaven obres escrites en occità, en català i en francès, més tard. Els seus membres, cinc burgesos, un teòleg i un noble, foren anomenats *mantenidors*, nom que encara avui conserven els responsables dels jocs florals de Barcelona.

Quant a l'esperit de l'actual Sobregaia no ens equivocarem de gaire si afirmem que reneixen amb el mateix propòsit que els tolosans, mantenir viva la poesia trobadoresca, la poesia cantada o recitada; conscients de la profunditat de les seves arrels però confiats al moviment del vent a les fulles. T. S. Eliot deia que els poetes tenen l'obligació de saber-ho tot sobre la seva tradició, i un cop assolit aquest coneixement, tenen l'obligació d'oblidar-se de tot el que han après i lliurar-se obertament a la pròpia obra. Aquesta és, segons Eliot, la millor manera de contribuir a conservar la tradició i fer-la avançar. No ens cal inventar res, només perseverar en el bon camí.

Acabo.

Però com que per acabar un manifest cal proclamar alguna cosa, i com que jo no sé que més proclamar que no hagi estat proclamat ja mil vegades, proclamaré un poema post futurista dedicat a la glòria i riquesa de la meva llengua que és, no ens en oblidem, el més valuós tresor de la identitat d'un poble. Perquè com escrivia Mossèn Cinto Verdaguer a la *Oda a Barcelona*, ens poden prendre la bandera o la corona, però no es podran endur mai ni el mar ni les muntanyes, ni la nostra llengua, afegeixo.

«... que tu tindràs la clau del rebost,
però *jen mi hambre mando yo!*,
i no cal que tinguis pietat de nosaltres,
que pels cingles del cingles... **ANEM.**»

TOMÀS ARIAS I SOLER

*. Aquest Manifest Postfuturista es va llegir al local La General de Berga, el dia 2 de gener del 2010, amb motiu de la presentació en societat de *La Sobregaia Companyia dels Set Trobadors*, entitat de promoció de la creació artística.